

Ứng phó của Nhật Bản đối với già hóa dân số

NGUYỄN THỊ HỒNG NHUNG*

PHÍ VĨNH TƯỜNG**

VÕ THỊ MINH LỆ***

Tóm tắt: Nhật Bản đang là một trong những quốc gia có tỷ lệ già hóa dân số khá cao. Năm 2021, Nhật Bản có 28,9% dân số có độ tuổi trên 65 và dự kiến đến năm 2060, dân số trên 65 tuổi sẽ chiếm trên 1/3 dân số (MIC, 2022). Già hóa dân số tác động đến tăng trưởng kinh tế và chi tiêu ngân sách của chính phủ. Chính phủ Nhật Bản đã đưa ra nhiều chính sách/biện pháp khác nhau để ứng phó với vấn đề già hóa dân số. Tuy nhiên những chính sách/biện pháp này đạt được những thành công nhất định và tồn tại hạn chế riêng. Bài viết dưới đây sẽ làm rõ những nhận định trên bằng cách đưa ra: i) Bức tranh tổng thể về già hóa dân số của Nhật Bản; ii) Các thách thức và cơ hội mà già hóa dân số mang lại; iii) Những tác động về mặt kinh tế và iv) Chính sách/biện pháp ứng phó của Nhật Bản, trên cơ sở đó gợi mở các bài học kinh nghiệm cho Việt Nam.

Từ khóa: Già hóa dân số, tác động, ứng phó của Nhật Bản.

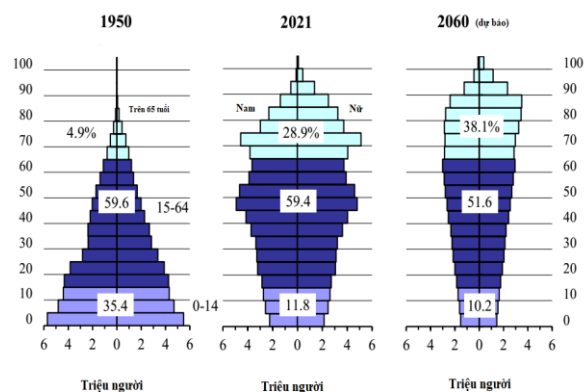
1. Thực trạng già hóa dân số ở Nhật Bản

Nhìn lại lịch sử phát triển của Nhật Bản, có thể thấy dân số Nhật Bản đạt đỉnh điểm vào năm 2010 với tổng dân số là 128 triệu người. Sau thời điểm này dân số của đất nước này bắt đầu suy giảm. Năm 2021, tổng dân số của Nhật Bản giảm còn 125,5 triệu người, chiếm 1,6% dân số thế giới và xếp thứ 11 trong nhóm danh sách các nước đông dân nhất thế giới (MIC, 2022). Theo dự báo của các chuyên gia, dân số Nhật Bản sẽ giảm còn khoảng 117 triệu người vào năm 2030 và khoảng 97 triệu người vào năm 2050, trong khi đó, tỷ lệ người già trên 65 tuổi trong tổng dân số sẽ tăng từ 27,7% năm 2017 lên 31,6% năm 2030 và 38,8% năm 2050 (Hiroki Nakatani, 2019).

Già hóa dân số không phải là vấn đề riêng của Nhật Bản, mà nhiều nước phát triển và đang phát triển có thu nhập trung bình cũng đang gặp phải. Tuy nhiên, tốc độ già hóa dân số của nước này diễn ra nhanh hơn so với các nước khác. Năm

2021, số người 65 tuổi và cao hơn là 36,21 triệu người, chiếm tỷ lệ 28,9% tổng dân số (MIC, 2022). Với tốc độ già hóa nhanh như vậy, từ năm 2025 - 2040 số người ở độ tuổi lao động của Nhật Bản (từ 20 - 64 tuổi) sẽ giảm bớt khoảng 10 triệu người. Đó thực sự là một “con sóng thần” đối với Nhật Bản và họ đang và tiếp tục phải đối phó với “cuộc khủng hoảng siêu già hóa dân số” (Japan Today, 2022).

Hình 1: Tháp dân số của Nhật Bản

Nguồn: MIC (2022).

* Trường Đại học Đại Nam

** ,*** Viện Kinh tế và Chính trị thế giới

